

Vasile ANDRU:

**„Am două existențe; una la vedere: Scrisul;
și alta ascunsă: Practica liniștii.”**

RL: ”Noi trăim între noutate și eternitate. Între lăcomie și liniște. Trăim la mijloc, trăim în *interval*.” Așa ați scris, domnule Vasile Andru, în volumul *Un univers cu o singură ieșire*. Mi-aș permite să trasez câteva coordonate ale *intervalului* în care trăiește Vasile Andru, rugându-vă a mă corecta dacă greșesc, a completa, a detalia: între Putna și Tibet, între Mușenița și Oceania, între istoricism (*Noaptea Împăratului*) și postmodernism (*Turnul*), între scriitor și îndrumător de școală sapiențială...

V.A.: Așa este. Am două existențe, una la vedere, care este scrisul, și alta ascunsă, care este practica liniștii. Prima este vocația mea sau pâinea mea. A doua este ceva ce ține de un misionariat. Altfel zis, prima ocupație sau ipostază este descrierea sufletului, a doua este îngrijirea sufletului.

RL: Vă defineați, într-un interviu din 2007, drept *dorul materiei de a se povesti pe sine*, precizând chiar că reprezentați *un episod românesc, un atom românesc* (al acestui angrenaj cosmic). Adică?

VA: Adică: acest dor al materiei de a se povesti pe sine a generat Logosul, a generat Omul, materia noetică, materia rostitoare. Dar acum, când povestesc lumea, eu amestec în poveste și biografia mea românească... bucovineană.

Copilarie și bătrânețe

RL: Vă propun o întoarcere la celălalt capăt al vieții dvstră – copilăria. Pregătindu-mă pentru acest dialog, am ajuns la a stabili o triadă (**natură – morală creștină – lectură**) care a acționat asupra copilului din Mușenița, înzestrându-l, după propria definiție, cu o *percepție solară*. V-aș ruga să numiți, succint, elementul definitoriu pentru fiecare dintre cei trei factori modelatori ai personalității dvstră și să ne precizați în ce a constatat amprenta cu care fiecare v-a marcat.

VA: Ampretele asupra copilăriei: satul bucovinean, părinții harismatici, aș zice, și Biblia, prima lectură a copilăriei. Detaliile le-am dat în *Viață și semn*, dar și în cartea *Surâd, deci exist*. Și în câteva proze: *Iutlanda posibilă*, *Mirele*.

RL: În *Noaptea Împăratului*, se poate citi următoarea constatare: *Omul e mai bătrân decât anii pe care-i are*. Cât de bătrân vă considerați acum? Și, în fond, cum definiți *bătrânețea*?

VA: Un om datează de la începutul lumii, dar nu are metoda de a lua cunoștință de tot trecutul său. Există un procedeu psiho-mental de a-ți citi biblioteca genetică. Și atunci afli cu senină uimire că ești bătrân cât galaxia!... Mai există posibilitatea de a afla informații abisale despre filmul acela teribil, când ontogenia ta repetă filogenia... În rugăciunea inimii, te întâlnești cu tine cel necunoscut ție... te deschizi spre memoria altor vârste. Când ajungi să dai jos voalul de pe ochi... înțelegi ceea ce trece și ceea ce nu trece cu anii astrofizici. Eminescu simțea cum anii săi pe lume din 39 se făceau 80... zicea: sunt bătrân ca noaptea... și tu vei fi murit... Iar Hristos știa că El a fost înainte de Avram! Asta i-a scandalizat pe farisei, ei nu înțelegeau că, pe drept, „conștiința hristică” a existat dinainte de Avram! Cât despre noi, ne-am putea nevoi să ajungem la „conștiința noetică”... adică să avem amintiri ca și personale dintr-o străvechime adamică.

Așa am explicat fraza: *Omul e mai bătrân decât anii pe care-i are*. Când bătrânețea e sănătoasă, atunci ea nu-i bătrânețe, ci longevitate. Iar când este și frumoasă, atunci o numim ...călugărie! (cuvântul „călugăr” provine din *kalos+gheros*, adică *bătrân frumos*). Așa să ne fie și nouă!

Cunoașterea, între taină și revelație

RL În cartea dvoastră *Terapia destinului*, am găsit următoarea parabolă: *După ce-i dădea o problemă dificilă, maestrul îl întreba pe ucenic: Înțelegi? – Nu înțeleg! zicea ucenicul. Și maestrul răspundea:– Dacă nu înțelegi, ai parte de taină. Dacă înțelegi, ai revelația!* Vă întreb: de câtă taină și de câtă revelație ați avut parte de-a lungul vieții?

VA: Cărțile pe care le-am publicat sunt aspecte ale revelației. Vorbesc de „revelație poetică” pentru a o deosebi de alte trepte ale revelației.

O carte este sărbătoarea unei revelații, sau mormântul ei. În sensul că: a „formaliza” o revelație, a-i da o formă... presupune a o muta din infinit în Patul lui Procust al paginii de carte.

Așadar am avut parte de cunoaștere revelatorie. Am avut parte de beneficiul tainei (adică: păstrarea uimirii în fața misterului) în N situații, cele mai clare fiind pelerinajele sau călătoriile pe planetă. Când văd un loc inedit, simt că frumusețea (naturii, omului) este „autograful lui Dumnezeu”. La fel, când privesc copacul înverzit

de sub geamul meu! După cum, privind, Muntele Fuji, anul trecut, vedeam un uimitor autograf al lui Dumnezeu... pus pe creațiunea Sa.

Primul și ultimul meu roman

RL: La apariția lui, în 2006, vorbeați despre *Grădinile ascunse* ca fiind **primul** (schițat în 1973) și **ultimul** dvs. roman. Nu cumva ne întoarcem (aș zice că suntem deja!) în țara hazardului conturată de dvs. în această *utopie*? Și... mai este *Grădinile ascunse* ultimul dvs. roman, din moment ce, recent, ați mai anunțat încă unul, în curs de elaborare?

VA: La ambele întrebări răspund DA. Am anunțat un nou roman, numit: *Viața și moartea Monseniorului Ghika*. Și mai am în dosare jalonat un nou roman numit: *Toate lucrurile minunate se petrec la capătul Pământului*. Și romanul numit: *Regele celor trei lumi*, pe care l-am scris în India.

Dar, pe lângă aceasta, mai pregătesc o variantă a romanului *Grădinile ascunse*. Așadar, încă mai lucrez la acest prim și ultim roman... Anul viitor voi publica o nouă variantă, și încă nu cea definitivă...

„Coincidența este modul lui Dumnezeu de a rămâne anonim”

RL: În „jurnalul de regină” al Iuliei Hasdeu (pe care l-ați descoperit la Arhivele Statului și l-ați botezat așa), jurnal fictiv al tinerei care visase să devină soția prințului Ferdinand, autoarea nota că „regina Iulia a murit la 21 mai 1971”. Exact la acea dată, v-a fost dat să descoperiți pagina cu această însemnare. Credeți în coincidențe, domnule Andru??

VA: DA, cred. Și întăresc cu un citat din Einstein: „Coincidența este modul lui Dumnezeu de a rămâne anonim”.

RL: Într-o prezentare apărută în „Jurnalul național” din 2006 (la rubrica „Astăzi e ziua ta...”, era deci 22 mai!!), am găsit această afirmație a dvs.: *Dumnezeu este vesel și paradoxal*. Vreți să detaliați?

VA: Tot ce nu înțelegem încă, ascunde un paradox divin.

Nici valurile mării nu au dirijor...

RL: Vă cer permisiunea să încheiem cu câteva întrebări scurte. Așadar:

a) Ce contează mai mult: bucuria lucrului la o carte sau bucuria succesului cărții?

VA: Lucrul. O carte contează, ca eveniment personal, cât timp lucrez la ea. După aceea, ea nu mai este a mea, este a lumii, adică trăiește un pic în lume, sau moare în lume.

RL: b) În zilele noastre, cine contează: vedeta sau modelul? Care din două v-a reușit?

VA: Vedetele sunt propulsate de dictatura televiziunii, și sunt înfulecate de masele de frustrați sau de neînțărcații pământului. Vedetele sunt clamoroase, țipătoare, ca lăcustele din cedri, care plesnesc și cântă din salitre, murind, e un spectacol de luna iunie, teribil. Modelele sunt silențioase, rezervoare de viață, folosite și-n vremi de crize, știut sau neștiut. Dar și modelele au parte de scenă. Uneori postum.

RL:c) În „republica literelor românești” vorbim de competiție sau de continuitate?

VA: Vorbim de un *cor al anonimilor*... un cor frumos, care are armonia lui aleatorie, deși nu are dirijor... Dar nici valurile mării nu au dirijor și totuși produc un melos și o thalaso-terapie. Din acest cor al anonimilor se mai distinge câte o voce solistică. Și e bine.

20 iunie 2011

(A consemnat Rodica Lăzărescu. Apărut în revista Pro SAECULUM Nr.5-6, 2011)